

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 2 juni 2009 (03.06)
(OR. en)**

**9715/1/09
REV 1**

**JAI 280
ECOFIN 357
TRANS 187
RELEX 441
ECO 73
PESC 620
COTER 44
ENFOPOL 132
COSDP 439
PROCIV 70
ENER 176
ATO 48
DATAPROTECT 37
TELECOM 101**

NOTA

van: de coördinator voor terrorismebestrijding van de EU
aan: het Coreper/de Raad/de Europese Raad

Betreft: Voortgangsverslag over de uitvoering van de strategie en het actieplan inzake terrorismebestrijding

Dit verslag is een antwoord op het verzoek van de Europese Raad om de zes maanden een verslag te ontvangen over de uitvoering van het actieplan inzake terrorismebestrijding, dat in juni 2004 is aangenomen¹. Het bevat een samenvatting van de sinds december 2008 geboekte vooruitgang, en de stand van zaken betreffende de ratificatie van overeenkomsten en de uitvoering van de als prioritair beschouwde wetgevingsbesluiten, die in ADD 1 nader worden vermeld².

¹ De meest recente versie van het actieplan inzake terrorismebestrijding staat in doc. 7233/1/07 REV 1.

² Vorig verslag in doc. 15912/08.

In december 2005 heeft de Europese Raad de terrorismebestrijdingsstrategie van de Europese Unie aangenomen, die het raamwerk vormt voor de activiteit van de EU op dit gebied¹. Het strategische engagement van de Unie bestaat erin terrorisme mondiaal te bestrijden met inachtneming van de mensenrechten, en Europa veiliger te maken en zijn burgers de mogelijkheid te bieden in een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te leven. In de strategie worden alle acties gegroepeerd onder vier kopjes - VOORKOMEN, BESCHERMEN, ACHTERVOLGEN en REAGEREN. In het herziene actieplan wordt hetzelfde schema gevolgd om duidelijk aan te geven wat de EU probeert te verwezenlijken en welke middelen zij daartoe zal aanwenden. Dit verslag beschrijft de voortgang die per actie binnen dit kader is geboekt.

Voorkomen

Herziening van de strategie en het actieplan

De eerste doelstelling van de strategie inzake terrorismebestrijding is te voorkomen dat terrorisme mensen aantrekt, door de factoren die in Europa en elders tot radicalisering en rekrutering kunnen leiden, aan te pakken. Om deze doelstelling te verwezenlijken heeft de Raad in december 2005 een strategie en een actieplan ter bestrijding van radicalisering en rekrutering aangenomen, die jaarlijks worden bijgewerkt².

Het actieplan ter bestrijding van radicalisering en rekrutering - plan van uitvoering is onder het Tsjechische voorzitterschap geactualiseerd. Het is de bedoeling dat het vóór juni wordt goedgekeurd³.

Het Europees netwerk van deskundigen inzake radicalisering (ENER), dat door het Londense "*The Change Institute*" wordt beheerd en door de Europese Commissie wordt ondersteund, heeft in februari 2009 een studiebijeenkomst belegd met als titel "*The radicalisation phenomenon in Europe: present challenges and future trajectories*" (Radicalisering in Europa: huidige uitdagingen en toekomstige ontwikkelingen). Het ENER is een netwerk van vooraanstaande deskundigen inzake radicalisering uit diverse academische disciplines die gerenommeerde specialisten zijn op hun vakgebied. Het ENER houdt zich bezig met gewelddadige radicalisering en extremisme dat uitmondt in terreurdaden. De werkzaamheden beogen een beter inzicht in het verschijnsel gewelddadige radicalisering te verkrijgen teneinde de terrorismebestrijding en de preventieve maatregelen op het niveau van de EU en van de lidstaten te versterken.

¹ 14469/4/05

² Laatste versie doc. 15443/07.

³ 9915/09 ADD 1 RESTREINT UE

Tijdens de bovengenoemde studiebijeenkomst werden de belangrijkste bevindingen van de vier onderzoeken die de Europese Commissie onlangs heeft laten uitvoeren onder de aandacht gebracht en besproken¹ en vond een kritische reflectie over toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen plaats.

Het Tsjechische voorzitterschap heeft in februari in Praag een startbijeenkomst belegd over het thema "Verbanden tussen rechts-extremistische activiteiten en terrorisme." Doel van de bijeenkomst was een discussie aan te zwengelen over rechts-extremisme, de raakpunten met terrorisme en het verband met radicalisering, alsmede over preventieve maatregelen. Tijdens de bijeenkomst vond ook een discussie plaats over de mogelijke verbanden tussen rechts-extremistische activiteiten en terrorisme, de reikwijdte ervan en preventieve en remediërende maatregelen aan de hand van casestudy's en praktische ervaring. Het actieplan ter bestrijding van radicalisering en rekrutering is op basis van de resultaten van deze bijeenkomst bijgesteld. De ontwerp-conclusies van de Raad over dit onderwerp zullen in juni 2009 worden aangenomen².

Leidende lidstaten

Onder leiding van individuele lidstaten (Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zweden, Nederland en Denemarken) is gewerkt aan zes thema's. Deze werkwijze is deugdelijk gebleken om een gezamenlijke invalshoek ten aanzien van de belangrijkste uitdagingen te ontwikkelen. België en Zweden nemen het voortouw in de werkzaamheden over de rol van politiefunctionarissen in het onderkennen en bestrijden van radicalisering. Nederland, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk zijn partners in een door Duitsland geleid project.

Wat de media betreft, heeft het Verenigd Koninkrijk op 18 en 19 februari een informele werksessie georganiseerd over strategische communicatie inzake terrorismebestrijding. De resultaten van deze bijeenkomst hebben nieuwe ideeën en impulsen opgeleverd voor concrete en praktische maatregelen om de "*counter narrative*" (alternatief verhaal) beter af te stemmen op het doelpubliek. Tevens maakten zij duidelijk hoe belangrijk proactieve voorlichting van de buitenwereld over ons algemeen beleid is. Er werd nogmaals op gewezen dat het belangrijk is een Arabisch sprekende EU-persattaché te benoemen.

¹ 1. Optimale praktijken bij de samenwerking tussen het maatschappelijk middenveld en de autoriteiten om gewelddadige radicalisering te voorkomen en te bestrijden;
2. de factoren die gewelddadige radicalisering, vooral onder jongeren, kunnen teweegbrengen of beïnvloeden;
3. de overtuigingen, de ideologie en het discours van gewelddadige radicalen; en
4. rekrutering en mobilisatie voor de islamitische militante beweging in Europa.

² 9890/09

Spanje heeft de werkzaamheden met betrekking tot de imamopleidingen vooruitgeholpen door de situatie in iedere lidstaat in kaart te brengen aan de hand van de bijdragen en de antwoorden op een vragenlijst van de betrokken lidstaat. In eerste instantie zijn de werkzaamheden erop gericht een duidelijk beeld te schetsen van de betrekkingen tussen staat en religie, de aanwezigheid van de islam in iedere lidstaat, en de beschikbaarheid van imamscholen. In een tweede en derde fase zal de aandacht uitgaan naar het in kaart brengen van gemeenschappelijke problemen, mogelijke oplossingen en beste praktijken.

Met het project "Een verkenning van het islamitisch-extremistische web van Europa - analyse en preventieve aanpak", dat deel uitmaakt van het "Check the Web"-initiatief, neemt Duitsland het voortouw bij de bestrijding van terroristische inhoud op het internet. Het project wordt uitgevoerd in partnerschap met Nederland, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk. Het zal zich bezighouden met de gezamenlijke beoordeling van de dreiging die uitgaat van gewelddadige extremistische open-source-websites, in het bijzonder als ze zich richten tot een Europees publiek, en met mogelijke manieren om de verspreiding van dat soort inhoud te beperken.

België heeft samen met Zweden de leiding van de werkzaamheden in verband met de capaciteiten van de lokale politie om radicalisering te onderkennen en te voorkomen. Dit project zal zich toespitsen op de sleutelrol van de wijkpolitie. De doelstelling is tweeledig: ten eerste een praktisch instrument ontwerpen om de eerstelijns politie te helpen tekenen van radicalisering vroegtijdig te onderkennen, en ten tweede deze politiemensen voorzien van een concrete en operationele werkmethode waarbij ook andere lokale partners betrokken zijn. Het resultaat van het project zou ook kunnen worden gebruikt als basis voor opleidingen aan de nationale politieacademies en de Europese Politieacademie (CEPOL).

Wat de rol van de lokale overheden bij het voorkomen van radicalisering betreft, heeft Nederland de leiding van een initiatief waarbij wordt nagegaan op welke wijze de EU-lidstaten concrete beste praktijken op lokaal niveau onderling kunnen uitwisselen. Het project put inspiratie uit de resultaten van een onlangs afgerond project over het onderkennen van radicalisering en moet uitmonden in concrete methoden ter ondersteuning van eerstelijns werkers en buurtwerkers die streven naar inzicht in en preventie van radicalisering.

Wat ten slotte het voorkomen van radicalisering, met name onder jongeren, betreft heeft Denemarken een project opgezet rond deradicalisering en uittrekking, dat geïnspireerd is op het Deense actieplan ter voorkoming en bestrijding van extremistisch gedachtegoed en radicalisering onder jongeren. Het project wordt uitgevoerd door het ministerie voor integratie, in samenwerking met de veiligheidsdienst en de gemeenten. Doel is het ontwikkelen van praktische instrumenten, zoals coachingstechnieken en mentorschap, en het bevorderen van het contact en de interactie tussen de gemeentelijke en de wetshandhavingsautoriteiten.

Kenmerkend voor de zes projecten is dat zij op zoek gaan naar innoverende benaderingen die een voorbeeldfunctie kunnen hebben voor de andere lidstaten. Het is de bedoeling dat telkens concrete beste praktijken worden aangewezen en concrete instrumenten worden ontworpen die voor andere lidstaten van nut kunnen zijn.

Onder begeleiding van de coördinator voor terrorismebestrijding is een videofilm gemaakt om een aantal concrete initiatieven inzake bestrijding van radicalisering en rekrutering in Europa op het niveau van de lidstaten en van de EU te illustreren.

"Check the web"

Wat de ontwikkeling van het door Europol beheerde "*Check the Web*"-initiatief betreft, werd de medewerking van de lidstaten aan het project belemmerd door voorschriften inzake gegevensbescherming die de invoer van persoonsgegevens in de portaalsite hebben beperkt. Dit probleem is onderkend en, na raadpleging van het gemeenschappelijk controleorgaan, is Europol voornemens het rechtskader van het Check the Web-portaal te wijzigen om het in een analysebestandsomgeving op te nemen¹.

Het aantal accounts waarover de lidstaten kunnen beschikken zal vanaf juli 2009, met de implementatie van het "*Identity Access Management project*" bij Europol aanzienlijk toenemen. Een aantal lidstaten ondervindt echter nog steeds moeilijkheden bij het gebruik van het portaal omdat hun eenheid/eenheden voor terrorismebestrijding geen rechtstreekse toegang heeft/hebben maar voor de toegang tot het Check the Web-portaal afhankelijk is/zijn van de nationale Europol-eenheid.

¹ 9604/09

De tweede fase van de Check the Web-portaalsite wordt momenteel geïmplementeerd en zou eind volgend jaar volledig operationeel moeten zijn wanneer video- en audiobestanden, documentanalyses en verklaringen van de lidstaten aan de portaalsite toegevoegd zijn.

Alliantie der beschavingen

De EU levert een bijdrage aan het belangrijke werk van de Alliantie der beschavingen op het gebied van de voorkoming van extremisme en radicalisering.

De recente bijeenkomst in Istanbul van 6 tot en met 8 april bood een gelegenheid om de balans op te maken van onze respectieve inspanningen in het kader van het actieplan EU-Alliantie der beschavingen van september 2008. Met name op mediagebied is de uitwisseling van beste praktijken nuttig gebleken.

Het snellereactiemechanisme voor de media is een nuttig instrument geweest omdat het een forum biedt aan mensen die in geval van interculturele crisis de spanningen kunnen helpen reduceren door twistpunten in minder polariserende termen te verwoorden.

Beschermen

De tweede doelstelling van de terrorismebestrijdingsstrategie bestaat erin burgers en infrastructuur te beschermen en ons minder kwetsbaar voor aanslagen te maken, onder meer door grenzen, vervoermiddelen en kritieke infrastructuur beter te beschermen.

Ten gevolge van technische problemen bij de uitvoering van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II), bleek september 2009 geen haalbare termijn. Volgens het nieuwe schema is overeengekomen de uitvoering uiterlijk tot juni 2010 uit te stellen.

De lidstaten hebben aanbevelingen vastgesteld om de kwaliteit van de SIS-informatie over verloren en gestolen documenten verder te verbeteren en het gevaar van misbruik van identiteitsdocumenten door criminelen en terroristen het hoofd te bieden¹.

¹ 7499/2/09

De wetgeving betreffende het visuminformatiesysteem (VIS) heeft in het bijzonder betrekking op de invoering van biometrische identificatiemiddelen (digitale gezichtsopname en digitale vingerafdrukken) in de visumaanvraagprocedure voor personen van 12 jaar en ouder, de opname van de visumbestanden in een gemeenschappelijke gegevensbank en het gebruik van deze gegevens voor de grenscontrole aan de buitengrenzen. Tevens is voorzien in toegang tot het VIS voor aangewezen autoriteiten van de lidstaten en voor Europol, met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van terroristische misdrijven en andere ernstige criminaliteit. De Raad heeft op 6 april 2009 nota genomen van een verslag van het voorzitterschap op basis van de activiteiten van de Groep vrienden van het VIS, over de voortgang die bij de invoering van het VIS is geboekt. De bedoeling is dat de VIS-operaties op 21 december 2009 van start gaan voor Noord-Afrika, de eerste regio in de regionale invoering van het systeem.

De wetgeving inzake door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten behelst dat dergelijke documenten uiterlijk in juni 2009 als individueel document worden afgegeven en voor personen van 12 jaar en ouder een chip met biometrische identificatiemiddelen bevatten.

Na een evaluatieproces is geconcludeerd dat Zwitserland het Schengenacquis correct toepast en dus voldoet aan de voorwaarden om toe te treden tot de Schengenruimte. De grenscontroles aan de landgrenzen van Zwitserland met zijn EU-buurlanden zijn op 12 december 2008, en aan de luchtgrenzen op 29 maart 2009 afgeschaft.

In oktober jongstleden heeft de Europese Raad, bij de aanneming van het Europees migratie- en asielpact¹, verzocht "in 2009 een Europees ondersteuningsbureau op te zetten, dat belast is met het faciliteren van de uitwisseling van informatie, analyses en ervaringen tussen de lidstaten en het tot stand brengen van concrete samenwerking tussen de asieldiensten". In het kader van de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees asielstelsel² heeft de Raad in februari voor het eerst van gedachten gewisseld over een nieuw voorstel tot oprichting van een Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken.

¹ 13440/08

² 6700/09

EPCIP

De Commissie heeft in april 2009 bij de Raad een mededeling ingediend betreffende de bescherming van kritieke informatie-infrastructuur, "Europa beschermen tegen grootschalige cyberaanvallen en verstoringen: verbeteren van de paraatheid, beveiliging en veerkracht". Doel van deze mededeling is de paraatheid en de responscapaciteit van de EU op het gebied van de bescherming van kritieke informatie-infrastructuren te verbeteren, ervoor te zorgen dat passende en consequente preventie-, detectie-, nood- en herstelmaatregelen worden aangenomen en internationale samenwerking te bevorderen, in het bijzonder wat betreft de stabiliteit en veerkracht van internet.

Richtlijn 2008/114/EG van de Raad van 8 december 2008 inzake de identificatie van Europese kritieke infrastructuur, de aanmerking van infrastructuur als Europese kritieke infrastructuur en de beoordeling van de noodzaak de bescherming van dergelijke infrastructuur te verbeteren is in Publicatieblad L 345 van 23 december 2008 bekendgemaakt.

In de mededeling van de Commissie over een Europees programma voor de bescherming van kritieke infrastructuur (EPCIP) van december 2006 wordt internationale samenwerking aangemerkt als een van de peilers van EPCIP¹. De Raadsgroep civiele bescherming (PROCIV) neemt de bespreking van de uitvoering van die externe dimensie voor haar rekening.

Voorts heeft de Commissie in oktober 2008 een voorstel ingediend voor een beschikking van de Raad betreffende een netwerk voor waarschuwing en informatie inzake kritieke infrastructuur (CIWIN)², dat momenteel door de Raadsgroep civiele bescherming wordt besproken.

¹ 16932/06

² 15041/08 + ADD 1 -13, 5052/09 en 5102/09

Beveiliging van het vervoer

De Raad heeft in februari¹ zes wetgevingsbesluiten² aangenomen die deel uitmaken van het derde pakket maritieme veiligheid, op basis van gemeenschappelijke teksten waarover een akkoord was bereikt met het Europees Parlement in het kader van de bemiddelingsprocedure van het Parlement en de Raad. Deze zes wetgevingsbesluiten behoren tot een reeks maatregelen bestaande uit in totaal zeven wetgevingsvoorstellen die erop gericht zijn de veiligheid van het zeevervoer in Europa te vergroten.

Beveiliging van explosieven

Ter uitvoering van de acties 1.2.7. en 4.3.1. van het door de Raad in april 2008 aangenomen EU-actieplan voor het verbeteren van de beveiliging van explosieven³ heeft het Tsjechische voorzitterschap een boekje opgesteld met de belangrijkste informatie over de procedures en de ervaringen van de lidstaten met betrekking tot het storen en onderbreken van de signalen van elektronische communicatienetwerken⁴.

Er is ook vooruitgang geboekt bij de werkzaamheden ter verbetering van de veiligheid van precursoren van explosieven. Het Permanent Comité precursoren, dat bestaat uit deskundigen van de autoriteiten van de lidstaten en van de particuliere sector, is in februari 2009 voor de zesde keer bijeengekomen om het jaarverslag 2008 te bespreken. Het jaarverslag bevat een aantal concrete aanbevelingen betreffende de meest zorgwekkende precursoren, zoals het verbod op de verkoop van sommige stoffen boven een bepaalde concentratie aan het grote publiek, beter toezicht op het beroepsmatige gebruik van deze precursoren (bv. registratie van de naam van de koper) en het opzetten van een registratiesysteem voor verdachte transacties.

¹ Aangenomen door de 2927e Raad (JBZ) op 27 februari 2009 en ondertekend op 23 april 2009.

² PE CONS-documenten:
3719/08 Richtlijn classificatiebureaus
3720/08 Verordening classificatiebureaus
3721/08 Richtlijn havenstaatcontrole
3722/08 Richtlijn monitoring zeescheepvaart
3723/08 Richtlijn onderzoek van ongevallen
3724/08 Verordening civielrechtelijke aansprakelijkheid reders.

³ 8311/08.

⁴ 8185/09 RESTREINT UE.

Sedert de aanneming van het EU-actieplan voor het verbeteren van de beveiliging van explosieven heeft Europol zich actief ingezet voor de uitvoering ervan. Een van de bereikte resultaten is de oprichting van het Europees netwerk voor explosievenopruiming (EEODN). Het explosievenalarmsysteem wordt momenteel door Spanje, in partnerschap met Europol, ontwikkeld. Naar verwachting zal eind 2009 worden begonnen met de presentatie, de uitvoering en de ontplooiing ten behoeve van alle belangstellende lidstaten.

De Europese bommendatabase (EBDS) zal naar verwachting in het eerste halfjaar van 2010 operationeel zijn en zal dan zorgen voor een betere uitwisseling van informatie en inlichtingen tussen deskundigen op het gebied van explosieven en CBRN¹. Europol heeft al een aanbestedingsprocedure gelanceerd.

Het Europees netwerk voor explosievenopruiming (EEODN) is nog steeds het enige netwerk van explosievendeskundigen in de EU. Mits financiering beschikbaar is, zal het EEODN naar verwachting initiatieven ontwikkelen, inclusief opleiding; instanties van de Verenigde Staten zouden kunnen worden aangespoord hieraan deel te nemen.

Veiligheidsonderzoek

Op 15 januari 2009 heeft de informele bijeenkomst van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken het gebruik van moderne technologieën voor veiligheidsdoeleinden besproken. Er bestond een ruime consensus onder de ministers dat dit snel groeiende gebied een systematische aanpak vergt. De ministers verklaarden met name dat de mogelijkheden van de wetshandhavingsautoriteiten om efficiënt gebruik te maken van moderne technologieën niet mogen achterblijven bij die van de criminelen.

Tijdens de junizitting van de JBZ-Raad zal de voorzitter van het Europees forum voor veiligheidsonderzoek en -innovatie (ESRIF) het eindverslag van het ESRIF presenteren. Het ESRIF is opgericht in 2007 en kreeg tot taak met middellange- en langetermijnprioriteiten voor het veiligheidsonderzoek te komen. Met name moest het de vooruitzichten tot 2030 in kaart brengen en, met oog voor de onderzoeksactiviteiten van de lidstaten, de 'innovatiedimensie' ontwikkelen.

¹ Chemisch, biologisch, radiologisch en nucleair.

Het tijdens het Franse voorzitterschap opgezette "*European Network of Law Enforcement Technology Services*" (ENLETS, Europees netwerk van diensten voor wetshandhavingstechnologie) heeft zijn werkzaamheden aangevat en is bezig met het vaststellen van procedurevoorschriften die van ENLETS een gebruiksvriendelijk en informeel instrument moeten maken dat als hoofddoel heeft de samenwerking tussen de nationale politiediensten op het gebied van veiligheidstechnologie te verbeteren, de uitwisseling van nieuwe informatie en praktische ervaring te vereenvoudigen en op die manier optimale oplossingen te vinden. De bijeenkomsten van de betrokken contactpunten zouden de gelegenheid moeten bieden lacunes in de vorm van nog niet bestaande technologie op het spoor te komen en besprekingen te voeren om een door concurrentie gekenmerkt klimaat te scheppen waarin wordt nagegaan wat, in het licht van specifieke vereisten, de beste oplossing voor de eindgebruiker is.

Achtervolgen

De derde doelstelling van de Europese terrorismebestrijdingsstrategie is terroristen over de EU-grenzen heen en mondiaal te achtervolgen en op te sporen: hun plannen, reizen en communicatie te hinderen; ondersteunende netwerken te verstoren; hun de toegang tot geld en materiaal voor het plegen van aanslagen te ontnemen en hen voor de rechter te brengen.

Uitwisseling van gegevens

De Raad heeft zijn goedkeuring gehecht aan richtsnoeren voor de uitvoering van "het Zweedse kaderbesluit" (Kaderbesluit 2006/960/JBZ van de Raad van 18 december 2006 betreffende de vereenvoudiging van de uitwisseling van informatie en inlichtingen tussen de rechtshandhavingsautoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie)¹, dat op 19 december 2008 in werking is getreden. De besprekingen worden voortgezet om een intensiever gebruik van dit nieuwe rechtskader te bevorderen, met name door het standaardformulier gebruiksvriendelijker te maken.

¹ 8083/09

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de evaluatieprocedure om de lidstaten te machtigen een begin te maken met de uitwisseling van DNA-gegevens, vingerafdrukken en gegevens uit kentekenregisters overeenkomstig de Besluiten 2008/615/JBZ en 2008/616/JBZ van de Raad (Prüm-besluiten). Verwacht wordt dat deze procedure de komende maanden voor verschillende lidstaten zal worden toegepast.

Het voorzitterschap en de Commissie hebben de besprekingen in het kader van de EU-VS-contactgroep op hoog niveau inzake gegevensbescherming en -uitwisseling voortgezet. Er is besloten een routekaart voor een toekomstige overeenkomst tussen de EU en de VS inzake gegevensbescherming te ontwerpen zodat er duidelijke opties voor de toekomstige overeenkomst beschikbaar zijn. De EU laat niet af de VS erop te attenderen hoeveel belang zij hecht aan een bevredigende oplossing van het vraagstuk van de toegang tot rechtsmiddelen.

Wat het voorstel voor een kaderbesluit over PNR (persoonsgegevens van passagiers) betreft, heeft het Tsjechische voorzitterschap de conclusies van het tijdens het Franse voorzitterschap opgestelde verslag in de ontwerp tekst van het kaderbesluit verwerkt. Een vierde lezing van het kaderbesluit is afgerond.

Europol en Eurojust

De onderhandelingsteams van Europol en Eurojust hebben uiteindelijk overeenstemming bereikt over de wijziging van de samenwerkingsovereenkomst waar de Raad eind 2008 heeft om verzocht. De coördinator voor terrorismebestrijding juicht toe dat de herziene samenwerkingsovereenkomst een dezer dagen door de Raad zal worden goedgekeurd en geeft in overweging dat op gezette tijden aan de Raad verslag wordt gedaan van de uitvoering van deze herziene overeenkomst.

Europol

De Raad heeft tijdens zijn zitting van 6 april 2009 een besluit tot oprichting van de Europese Politiedienst (Europol) aangenomen. Dit besluit zal bijdragen tot het verbeteren van de operationele en administratieve werking van Europol en breidt het mandaat van Europol uit tot georganiseerde criminaliteit, terrorisme en alle andere vormen van zware criminaliteit zonder dat de betrokkenheid van een criminele structuur of organisatie hoeft te worden aangetoond.

Voorts heeft de Raad besloten per 16 april 2009 een nieuwe directeur van Europol te benoemen voor een periode van vier jaar.

Strafrecht: onderlinge aanpassing van het strafrecht van de lidstaten en wederzijdse erkenning

Het kaderbesluit tot wijziging van het kaderbesluit van 2002 inzake terrorismebestrijding (2002/475/JBZ) is in november 2008 door de Raad aangenomen¹. Het gewijzigde kaderbesluit bestrijkt met name ook het publiekelijk uitlokken van het plegen van een terroristisch misdrijf, alsook werving en training voor terrorisme.

In november 2008 heeft de Raad een kaderbesluit aangenomen over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politie en justitie samenwerking in strafzaken². Dit wetgevingsbesluit heeft tot doel zowel een hoog niveau van bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden van natuurlijke personen te waarborgen, met name hun recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, als een hoog niveau van openbare veiligheid bij de uitwisseling van persoonsgegevens.

In februari 2009 heeft de Raad een kaderbesluit aangenomen betreffende de uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten van de EU³. Het kaderbesluit beoogt de verbetering van de informatie-uitwisseling over strafrechtelijke veroordelingen van onderdanen van de EU-lidstaten. Het bevat de basisregels voor het verstrekken van gegevens over veroordelingen aan het land waarvan de gevonnenste persoon onderdaan is, alsmede voor de opslag van deze gegevens door dat land en de doorgifte ervan aan andere lidstaten, indien zij daarom verzoeken. De Raad heeft vervolgens in april 2009 het Besluit van de Raad betreffende de oprichting van het Europees Strafregisterinformatiesysteem (ECRIS) overeenkomstig artikel 11 van Kaderbesluit 2009/315/JBZ⁴ aangenomen, waarbij een geautomatiseerd systeem voor de koppeling van nationale strafregisters wordt ingesteld.

¹ PB L 330 van 9.12.2008, blz. 21

² PB L 350 van 30.12.2008, blz. 60.

³ PB L 93 van 7.4.2009, blz. 23 en 33.

⁴ PB L 93 van 7.4.2009, blz. 23 en 33.

De Raad heeft in februari een kaderbesluit aangenomen tot versterking van de procedurele rechten van personen en tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces (verstekvonnissen)¹. Verschillen in aanpak in de EU hebben geleid tot enige onzekerheid en tot vertragingen in zaken waarin verweerders bij verstek werden veroordeeld. Door de in dit kaderbesluit vastgestelde procedurele waarborgen, en met name het recht op een nieuw proces of op hoger beroep indien de verweerder niet naar behoren was geïnformeerd over het oorspronkelijke proces en geen advocaat had aangewezen om hem te verdedigen, kunnen de lidstaten elkaars vonnissen met nog meer vertrouwen uitvoeren in het besef dat de rechten van de verdediging van de betrokkenen volledig zijn geëerbiedigd.

De bestaande instrumenten op het gebied van wederzijdse erkenning (de kaderbesluiten betreffende het Europees aanhoudingsbevel, geldelijke sancties, beslissingen tot confiscatie, de overbrenging van gevonniste personen en het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen) zullen moeten worden aangepast aan dit nieuwe kaderbesluit.

Operationele samenwerking

De resultaten van de gezamenlijke douaneoperatie ATHENA tegen witwasactiviteiten in verband met terreurfinanciering en andere illegale activiteiten, die in september 2008 heeft plaatsgevonden, zijn geëvalueerd. De belangrijkste resultaten waren een ongekennde operationele synergie tussen internationale instanties en organisaties en het bevestigen en inventariseren van risico-indicatoren, maar er werd ook een verdere verbetering van de toegang tot en de uitwisseling van informatie geconstateerd.

Ten einde de radiocommunicatie tussen operationele eenheden in grenszones te verbeteren en tegemoet te komen aan de behoeften van de politiediensten is bij de Raad een ontwerp-aanbeveling² ingediend, waarin diverse technische maatregelen worden voorgesteld, waaronder de ontwikkeling van interfaces tussen systemen, de toewijzing van geschikte frequenties en de ontwikkeling van een Europese norm die voorziet in de behoeften van wetshandavingsdiensten met betrekking tot datacommunicatie met hoge snelheid en de roamingfunctie.

¹ PB L 81 van 27.3.2009, blz. 24.

² 6210/1/09

De Raad heeft op het einde van vorig jaar een samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Politieacademie (CEPOL) en Interpol¹ goedgekeurd. Deze overeenkomst heeft tot doel de opleiding van ervaren politiefunctiearissen te verbeteren, met name door samenwerking bij de organisatie van cursussen, seminars en conferenties en via de ontwikkeling en omzetting van een gemeenschappelijk curriculum en lesmateriaal.

Financiering van terrorisme

De coördinator voor terrorismebestrijding heeft zijn eerste verslag over de uitvoering van de herziene strategie betreffende de financiering van terrorisme² bekendgemaakt. De rapportage over deze strategie zal vanaf nu worden opgenomen in periodieke verslagen over de uitvoering.

De Raad heeft een besluit aangenomen betreffende de ondertekening, namens de Europese Gemeenschap, van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en de financiering van terrorisme.

Reageren

De vierde prioriteit van de EU-terrorismebestrijdingsstrategie bestaat erin ons in een geest van solidariteit voor te bereiden op het beheren en zoveel mogelijk beperken van de gevolgen van een terroristische aanslag, door ons vermogen om de gevolgen aan te pakken, alsook de coördinatie van de respons te verbeteren, en beter aan de behoeften van de slachtoffers tegemoet te komen. Aan het einde van het jaar heeft de Raad conclusies aangenomen met het oog op de versterking van de civielebeschermingsvermogens door middel van een Europees systeem voor wederzijdse bijstand op basis van de modulaire aanpak voor civiele bescherming³.

¹ 13756/08
² 8864/1/09
³ 16474/08

Slachtoffers van terrorisme

De Raad verklaart dat het belangrijk is de slachtoffers van terrorisme eer te bewijzen en benadrukt dat solidariteit met, bijstand aan en schadevergoeding voor de slachtoffers van terrorisme en hun familieleden een integrerend onderdeel vormen van de reactie op terrorisme. Dit wordt onderstreept door diverse acties van de Raad, het voorzitterschap en de Hoge Vertegenwoordiger van het GBVB Javier Solana. De Hoge Vertegenwoordiger heeft in februari de tentoonstelling "Slachtoffers van terrorisme" in het Europees Parlement bezocht. Een video die is gemaakt voor de eerste Europese dag voor de slachtoffers van terrorisme is te vinden op de website van de Raad.

De Commissie heeft in december 200 000 EUR toegekend aan het netwerk van verenigingen van slachtoffers van terrorisme, dat momenteel de verenigingen voor hulp aan de slachtoffers van terrorisme in de EU in kaart brengt en begin 2009 de website www.europeanvictims.net heeft gecreëerd. De website bevat het bovengenoemde overzicht, een beschrijving van het vrijwilligersprogramma en andere informatie over het onderwerp. Het netwerk heeft op 11 maart, de Europese dag voor de slachtoffers van terrorisme, herdenkingsevenementen georganiseerd en zal op 21 en 22 mei in Turijn een studiebijeenkomst over terrorismewetgeving beleggen.

De Commissie heeft in februari 2008 een taakgroep CBRN ingesteld, die de nodige expertise op dit gebied bijeen moest brengen. De taakgroep zal de Commissie helpen bij het bepalen van een CBRN-beleid. Alle geplande deskundigenbijeenkomsten over de preventie en opsporing van, en het reageren op, chemische, biologische, radiologische en nucleaire dreigingen hebben effectief plaatsgevonden. Het Tsjechische voorzitterschap heeft in januari 2009 in Praag een CBRN-conferentie belegd om de werkzaamheden van de taakgroep CBRN formeel af te sluiten. Deze conferentie, waaraan is deelgenomen door deskundigen van de lidstaten, de Commissie, de coördinator voor terrorismebestrijding en de particuliere sector, heeft het werk van alle subgroepen en geledingen van de taakgroep bijeengebracht en heeft zich beziggehouden met belangrijke horizontale vraagstukken. Het eindverslag van de taakgroep, dat tijdens de conferentie gepresenteerd is, zal de basis vormen voor het op 10 juni 2009 aan te nemen "pakket CBRN-beleid" van de Commissie.

Tijdens de tweede ronde van de wederzijdse evaluatie van nationale regelingen op het gebied van terrorismebestrijding, die paraatheid en gevolgenbeheersing betreft, zijn tot nu toe (mei 2009) 19 lidstaten geëvalueerd. Aan deze evaluatie werd hoofdzakelijk deelgenomen door politie, veiligheids- en inlichtingendiensten, en door civielebeschermingsdiensten zoals de brandweer en de civiele verdediging. Ook het leger, dat de civiele autoriteiten komt versterken als daar behoefte aan is, en ngo's zoals het Rode Kruis, zijn in sommige van de geëvalueerde lidstaten bij het deskundigenbezoek betrokken. De lidstaten tonen grote belangstelling voor het initiatief en hebben dan ook actief meegewerkt aan de bezoeken en de voorbereiding ervan. De deelname van de Commissie en Europol betekende een meerwaarde voor de evaluatiebezoeken.

Internationale samenwerking

De EU en de lidstaten blijven, via internationale organisaties en hun beleidsdialog met derde landen, op actieve wijze terreurpreventie in de hand werken. Naast zijn normale bezoeken aan conferenties en voordrachten heeft de coördinator voor terrorismebestrijding bilaterale bezoeken gebracht aan Turkije, Pakistan en Jemen. Gedetailleerde verslagen van deze bezoeken zijn via COREU verspreid. De coördinator voor terrorismebestrijding is voornemens in de nabije toekomst Afghanistan, India en Noord-Afrika te bezoeken.

Internationale organisaties

Conform haar algemene doel, te ijveren voor een zo breed mogelijke multilaterale samenwerking, legt de EU bijzondere nadruk op de rol van de Verenigde Naties. Met het uitvoerend directoraat voor terrorismebestrijding van de VN (CTED) werden bijzonder nauwe contacten onderhouden. De heer Mike Smith, uitvoerend directeur van het CTED heeft de Groep COTER op 29 januari 2009 toegesproken en zijn personeel is naar Brussel gekomen voor nadere besprekingen. Wij hebben een akkoord bereikt over de mogelijke deelname van EU-vertegenwoordigers aan door CTED georganiseerde missies, maar dit is in de praktijk nog niet gebeurd. Er is ook regelmatig contact geweest met het hoofd van de Afdeling terrorisme van het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC), dat de Groep COTER op 1 april heeft geïnformeerd. Het Tsjechische voorzitterschap heeft de nieuwe directeur van het CTITF (Counter-Terrorism Implementation Task Force) ook verzocht de Groep COTER te biefen.

De EU blijft met andere internationale en regionale organisaties zoeken naar synergie en een complementaire aanpak. In die optiek zijn er informele contacten geweest met de NAVO en de Afrikaanse Unie. Terrorismebestrijding staat ook op reguliere agenda van de contacten van de EU met de ASEM en de ASEAN.

Technische bijstand

De EU en haar lidstaten blijven een groot aantal landen technisch helpen hun terrorismebestrijdingscapaciteit te vergroten. Het indicatieve programma voor het stabiliteitsinstrument voor 2009-2011 omvat de eerste wereldwijde terrorismebestrijdingsmaatregelen die de Commissie, samen met deskundigen uit de EU-lidstaten, heeft uitgewerkt. Cruciale prioriteiten zijn Pakistan en Afghanistan en het Sahelgebied in Afrika. Voorts is een belangrijk onderdeel van het programma gewijd aan het bestrijden van de bedreiging van kritieke zeeroutes door piraten, in het bijzonder de Golf van Aden, door middel van het vergroten van de capaciteit van kuststaten om toezicht te houden in hun eigen territoriale wateren en informatie uit te wisselen. Er wordt aandacht besteed aan de banden tussen terrorisme en georganiseerde criminaliteit op gebieden zoals de drugshandel van Latijns-Amerika naar West-Afrika, de handel in handvuurwapens en lichte wapens en de illegale handel in CBRN-materialen.

Met name Pakistan heeft zich bereid getoond intensiever met de EU samen te werken tijdens het bezoek van de coördinator voor terrorismebestrijding in januari 2009, toen hij op het hoogste niveau werd ontvangen door de heer Rehman Malik, destijds bz-adviseur en thans minister van Binnenlandse Zaken. Een verkenningsmissie bestaande uit vertegenwoordigers van EU-lidstaten en de Commissie, die van 25 maart tot en met 4 april plaatsvond, heeft de mogelijkheden van financiële bijstand op het gebied van wetshandhaving, strafrecht en deradicalisering onderzocht. Er wordt momenteel gewerkt aan het verslag van deze missie.

De mogelijkheden van samenwerking inzake terrorismebestrijding in de Sahel zijn al onderzocht door een missie die de streek in juni vorig jaar heeft bezocht. De Groep Afrika (COAFR) heeft, na overleg met de andere betrokken partijen, de laatste hand gelegd aan een gedetailleerde notitie over de mogelijkheden van ruimere betrokkenheid van de EU bij de landen van de Sahel. Wellicht zal een nieuwe missie naar deze streek volgen.

Tijdens haar bilaterale en multilaterale dialoog heeft de EU steeds benadrukt dat bij de bestrijding van terrorisme de rechtsstaat en de mensenrechten steeds volledig in acht moeten worden genomen. Op 17 december 2008 heeft een studiebijeenkomst met Israël plaatsgevonden, waar meer bepaald de dilemma's zijn besproken die dit voor een democratie inhoudt.

De eerste vergadering van de trojka inzake terrorismebestrijding met Egypte heeft plaatsgevonden in Brussel op 31 maart en op 6 en 7 mei is een eerste trojkabezoek gebracht aan Jemen. Op gezette tijden zijn ook met Canada, Rusland en de VS trojka-vergaderingen gehouden. Een vergadering met India is gepland op 11 juni in New Delhi. De jaarlijkse workshop met de GCC betreffende terrorismefinanciering heeft plaatsgevonden in Riyad op 4 en 5 mei.

Op 9 en 10 december heeft Europol een tweedaagse studiebijeenkomst belegd over de wereldwijde activiteiten van de Bevrijdingstijgers van Tamil Eelam (LTTE). Er waren vertegenwoordigers van 15 EU-landen en van Australië, Canada, Nieuw-Zeeland, Sri Lanka, de VS, Zwitserland en Interpol. Eurojust heeft op 30 en 31 maart een tactische bijeenkomst over de wereldwijde criminele activiteiten van de LTTE belegd.

Westelijke Balkan

Tijdens het Sloveense voorzitterschap, in de eerste helft van 2008, werd een project gelanceerd betreffende de uitwisseling van beste praktijken en aanbevelingen inzake terrorismebestrijding in de lidstaten van de EU met de landen van de Westelijke Balkan. Tijdens het Franse voorzitterschap werd de voorbereiding voortgezet, en tijdens het Tsjechische voorzitterschap werden voorbereidende bezoeken aan Servië, Bosnië en Herzegovina, de FYROM en Kroatië georganiseerd. De tussentijdse verslagen zijn voorgelegd aan de Groep terrorisme. Na de voorbereidende bezoeken en de volledige goedkeuring van het initiatief zal aan de deelnemende landen van de Westelijke Balkan een vragenlijst worden gestuurd om hun structuren op het gebied van terrorismebestrijding te evalueren. Op basis van de antwoorden daarop en van bezoeken ter plaatse zullen aanbevelingen worden geformuleerd betreffende de regelingen op het gebied van terrorismebestrijding in de deelnemende landen (naar het model van de eerste ronde van de wederzijdse evaluatie inzake terrorismebestrijding in de EU).

Eurojust heeft op 4 en 5 mei in samenwerking met de Tsjechische ministeries van Justitie en van Binnenlandse Zaken en met de Tsjechische politie een studiebijeenkomst georganiseerd in Praag over de samenwerking inzake terrorismebestrijding tussen de EU en de landen van de Westelijke Balkan.

EVDB

Het EDA spitst zijn werkzaamheden inzake terrorismebestrijding toe op de aspecten "voorkomen" en "reageren".

VOORKOMEN

Wat het kennisbeheer betreft, vult het EDA de civiele inspanningen om de veiligheid te verhogen aan door het opleiden van analisten.

REAGEREN

Het EDA werkt in nauwe samenwerking met nationale deskundigen, aan de omschrijving van nationale vermogens ter bestrijding van geïmproviseerde explosieven (IED's).

De vermogens op het gebied van het detecteren, identificeren en monitoren (DIM) van CBRN en het opruimen van CBRN-explosieven zijn verder ontwikkeld.

De eerste successen zijn geboekt met betrekking tot de bestrijding van draagbare luchtverdedigingssystemen (MANPADS).

De werkzaamheden met het oog op het opzetten van een EU-breed netwerk van maritieme surveillance (MARSUR) ten behoeve van EVDB-operaties zijn voortgezet.

Een lopend project dat ten doel heeft de samenwerking tussen de lidstaten inzake nieuwe onbemande vliegtuigen te versterken zal de vermogens voor terrorismebestrijding in Europa eveneens verbeteren.

Het EDA werkt aan een project in verband met het terughalen van personeelsleden (PRE), dat oplossingen moet aandragen voor het terughalen van personen die zich, met name tijdens terrorismebestrijdingsacties, in een geïsoleerde positie in een inzetgebied bevinden.

Ten slotte wordt verwacht dat de door het EDA geleide werkzaamheden in verband met de "*Soldier Centric Identification System (SCIS)*" de bescherming van het Europese personeel dat betrokken is bij terrorismebestrijdingsoperaties aanzienlijk zal verbeteren.